

LIETUVOS RESPUBLIKOS

SODININKŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1934 6 IR 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO

ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikoje yra apie 2 tūkst. sodininkų bendrijų, kuriose yra apie 15 tūkst. kilometrų kelių. Dėl nepakankamo finansavimo ir nesant vieno šeimininko šių kelių būklė yra bloga. Sodininkų bendrijos neturi finansinių pajėgumų jiems tinkamai prižiūrėti. Norint užtikrinti sodininkų bendrijose esančių kelių priežiūrą ir plėtrą, būtina sudaryti sąlygas, kad kelias turėtų vieną šeimininką, t. y. savivaldybę arba sodininkų bendriją.

Šiuo metu galiojantis Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymas (toliau – Įstatymas) numato galimybę savivaldybėms perimti jau suformuotus žemės sklypus su keliais. Pažymėtina, kad Įstatyme nepaminėta, bet yra galimybė savivaldybei iš sodininkų bendrijų išpirkti kelius. Abi šios galimybės praktikoje nėra taikomos, nes neatlikti didžiosios dalies sodininkų bendrijų kelių turto kadastriniai matavimai ir keliai yra išdėstyti žemės sklypais nesuformuotoje žemėje.

Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 6 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – įstatymo projektas) siūloma numatyti galimybę savivaldybei, esant sodininkų bendrijų iniciatyvai, atlikti turto kadastrinius matavimus ir savo nuosavybėn įsiregistruoti kelius, neformuojant jiems valstybinės žemės sklypo. Tai būtų trumpiausias būdas sodininkų bendrijų kelius perduoti savivaldybėms.

Aktuali perdavimo procesų finansavimo problema, todėl greta galimybės savivaldybėms, susitarus su sodininkų bendrijomis, perimti įvairių parametrų sodininkų bendrijų kelius, siūloma numatyti prievolę perimti įstatymo projekte nurodytus reikalavimus atitinkančius kelius tais atvejais, kai šiems procesams yra skirtas tikslinis finansavimas. Keliams nustatyti reikalavimai užtikrintų nuoseklų perimamų kelių tinklo formavimą, susisiekimą esamais savivaldybės keliais ir galimybes savivaldybėms kokybiškai vykdyti tolesnę kelių priežiūrą. Reikalavimų neatitinkantys keliai sodininkų bendrijų iniciatyva galėtų būti sutvarkomi taip, kad atitiktų reikalavimus, ir perduodami vėliau. Pagal siūlomą formuluotę savivaldybės turėtų galimybę, bet jau ne prievolę perimti ir reikalavimų neatitinkančius kelius. Tai priklausytų nuo savarankiškų savivaldybės sprendimų, turimų perimtinų kelių skaičiaus ir finansinių galimybių. Taip pat įstatymo projekte siūloma panaikinti Įstatyme esantį prieštaravimą tarp straipsnių dėl draudimo perduoti turtą neatlygintinai.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projektą inicijavo Susisiekimo ministerijos kanclerio 2021 m. birželio 4 d. potvarkiu Nr. 4-30 „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudaryta darbo grupė sodininkų bendrijų probleminiams klausimams dėl sodų bendrijose esančių kelių nagrinėti, kurią sudaro Susisiekimo ministerijos, Aplinkos ministerijos, Žemės ūkio ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, VĮ Lietuvos automobilių kelių direkcijos, savivaldybių atstovai. Įstatymo projektą parengė Susisiekimo ministerijos Kelių ir oro transporto politikos grupės (grupės vadovas – Vladislav Kondratovič, tel. (8 5) 239 3867, el. p. vladislav.kondratovic@sumin.lt) vyriausiasis patarėjas Tomas Pilukas (tel. (8 5) 239 3823, el. p. tomas.pilukas@sumin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Sodininkų bendrijos bendrojo naudojimo žemėje esantys žemės sklypai su juose esančiais keliais (gatvėmis) ir (ar) kelių juostomis bendrijų iniciatyva (bendrijos susirinkimo sprendimu) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1418 „Dėl Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklių patvirtinimo“ patvirtintose Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis

perduodami savivaldybėms. Bendrijų pirmininkai su savivaldybėmis pasirašo ketinimo protokolus dėl savivaldybėms perduotinų kelių (gatvių) užimamiems žemės sklypams suformuoti, perduoti ir perimti reikalingų parengiamųjų darbų atlikimo sąlygų. Kelių (gatvių) kadastriniai matavimai ir įregistravimas Nekilnojamojo turto registre finansuojamas Vyriausybės nustatyta tvarka. Kelių (gatvių) savivaldybės perima pagal ketinimo protokole nustatytas sąlygas, laiką ir laikydamosi šios prioritetų eilės:

- 1) keliai (gatvės), kuriais (kuriomis) naudojasi ir ne mėgėjų sodo teritorijoje esančių žemės sklypų savininkai ir naudotojai (kai keliai (gatvės) atlieka tranzitinę funkciją);
  - 2) keliai (gatvės), kuriais (kuriomis) naudojasi daugiau negu vienos bendrijos teritorijoje esančių žemės sklypų savininkai;
  - 3) keliai (gatvės) skirti aptarnauti bendrijoms, kuriose ne mažiau kaip 20 procentų žemės sklypų savininkų yra gyvenamąją vietą šioje bendrijos teritorijoje deklaravę asmenys;
  - 4) keliai (gatvės) nepaminėti (nepaminėtos) šios dalies 1, 2 ir 3 punktuose.
- Įstatymas numato galimybę perimti jau suformuotus žemės sklypus su keliais.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siūloma numatyti galimybę savivaldybei, esant sodininkų bendrijų iniciatyvai, atlikti turto kadastrinius matavimus ir savo nuosavybėn įsiregistruoti kelius, neformuojant jiems valstybinės žemės sklypo.

Numatoma galimybė savivaldybėms ir sodininkų bendrijoms susitarus perimti įvairių parametrų sodininkų bendrijų kelius, siūloma numatyti prievolę perimti įstatymo projekte nurodytus reikalavimus atitinkančius kelius tais atvejais, kai šiems procesams yra skirtas tikslinis finansavimas. Keliams nustatyti reikalavimai užtikrintų nuoseklią perimamų kelių tinklo formavimą, susisiekimą esamais savivaldybės keliais ir galimybes savivaldybėms kokybiškai vykdyti tolesnę kelių priežiūrą. Reikalavimų neatitinkantys keliai sodininkų bendrijų iniciatyva galėtų būti sutvarkomi taip, kad atitiktų reikalavimus, ir perduodami vėliau. Pagal siūlomą formuluotę savivaldybės turėtų galimybę, bet jau ne prievolę perimti ir reikalavimų neatitinkančius kelius. Tai priklausytų nuo savarankiškų savivaldybės sprendimų, turimų perimtinų kelių skaičiaus ir finansinių galimybių. Taip pat įstatymo projekte siūloma panaikinti Įstatyme esantį prieštaravimą tarp straipsnių dėl draudimo perduoti turtą neatlygintinai.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu). Galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymą, neigiamų pasekmių nenumatoma. Įstatymo projekto nuostatos neturės neigiamų pasekmių ekonomikai, socialinei aplinkai ar viešajam administravimui.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai Priimtas įstatymas kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai Įstatymo priėmimas verslo sąlygoms ir jo plėtrai įtakos neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymą reikės pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimą Nr. 1418 „Dėl Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklių patvirtinimo“.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projektu naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų nenustatoma.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įstatymų įgyvendinamųjų aktų, – kas ir kada juos turėtų parengti

Įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus parengs Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija iki 2023 m. gruodžio 30 d.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui įgyvendinti reikės papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės fondų lėšų – lėšos reikalingos kelių, kelio statinių ir jų užimamos žemės teisinės registracijos būtinoms procedūroms atlikti, t. y. 2024–2025 m. reikės apie 400 tūkst. eurų. Planuojama, kad per šį laikotarpį savivaldybėms bus perduota apie 2 000 km sodininkų bendrijų kelių. Kelių, kelio statinių ir jų užimamos žemės teisinės registracijos procedūroms, priklausomai nuo kelio tipo, vidutiniškai išleidžiama apie 150–200 eurų. Lėšos, būtinos Įstatymo nuostatomis įgyvendinti, bus suplanuotos einamųjų metų Kelių priežiūros ir plėtros programoje. Įgyvendinant Įstatymo nuostatas valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų sutaupyta nebus.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų nebuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas ir sritis

Nėra.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.